

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในทศวรรษที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาตามแนวกระแสหลักที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างแข่งขันกันทางเศรษฐกิจ ทิศทางการพัฒนาประเทศไทย จึงเป็นการพัฒนาตามกระแสหลักโดยมุ่งเน้นความเจริญทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับนานาประเทศ ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกดังกล่าว แต่สิ่งสำคัญที่ยังคงต้องรักษาไว้เพื่อยืนยัน **ความเป็นไทย** ให้คงอยู่อย่างชัดเจน ก็คือ **วัฒนธรรมไทย** และ **จิตสำนึกในความเป็นไทย**

ชาติไทยเป็นชาติที่มีอารยธรรม มีวัฒนธรรมอันดีงามที่บรรพบุรุษไทยได้สร้างสรรคไว้เป็นมรดกอันล้ำค่าสืบทอดมาเป็นระยะเวลายาวนาน วัฒนธรรมไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นไทย และเชิดชูศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทยของคนไทยทั้งชาติ ความเป็นไทย มีอยู่ในสายเลือดและอยู่ในจิตใจของคนไทยทุกคนไม่ว่าจะอยู่บนผืนแผ่นดินไทย หรืออาศัยอยู่ ณ ที่ใดในนานาประเทศ

ความเป็นไทย นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชาติไทยของเราดำรงอยู่อย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่นมาช้านานจนถึงทุกวันนี้ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ (2521: 195) ที่ได้พระราชทานไว้ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2521 ความว่า

...ชาตินั้นเปรียบได้กับชีวิตคน กล่าวตามหลักความจริง คนเราประกอบด้วยร่างกายส่วนหนึ่ง จิตใจส่วนหนึ่ง ทั้งสองส่วนคั่นกันอยู่ ส่วนใดส่วนหนึ่งทำลายไป ชีวิตก็แตกดับ เพราะอีกส่วนหนึ่งจะต้องแตกทำลายไปด้วย ชาติของเรานั้นมีผืนแผ่นดินและประชากรอันรวมกันอยู่เป็นส่วนร่างกาย มีศิลปวิทยา มีธรรมเนียมประเพณี มีความเชื่อถือและความคิดจิตใจที่จะสามัคคีกันอยู่เป็นปึกแผ่น ซึ่งรวมเรียกว่า **"ความเป็นไทย"** เป็นส่วนจิตใจ ชาติไทยเราดำรงมั่นคงอยู่ก็เพราะยังมีทั้งบ้านเมือง และความเป็นไทยพร้อมบริบูรณ์

แต่ถ้าความเป็นไทยของเรามีอันเป็นต้องเสื่อมสลายไปด้วยประการใดแล้ว
ชาติก็ต้องสิ้นสูญ...

ในปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ก่อให้เกิดเครือข่ายการ
ติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงถึงกันในด้านต่างๆทั่วโลก ส่งผลให้การเผยแพร่วัฒนธรรมและ
ค่านิยมจากต่างประเทศสามารถแทรกซึมเข้ามาได้อย่างง่ายดาย ซึ่งอาจส่งผลให้
วัฒนธรรมในท้องถิ่นดั้งเดิมหรือเอกลักษณ์ของความเป็นไทย อาจถูกกลืนหายไปโดย
วัฒนธรรมต่างชาติที่แทรกซึมเข้ามา

การสืบทอดความเป็นไทย จึงเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรตระหนัก และระลึกอยู่เสมอว่า
ความเป็นไทยของเราคงอยู่ได้ก็ด้วยวัฒนธรรมของชาติมีส่วนเชื่อมโยงจิตใจของคนไทยทุกคนให้
สมัครสมานสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และร่วมกันสร้างสรรค์ความเจริญ มั่นคงเป็นปึกแผ่น
ให้แก่ประเทศชาติ วัฒนธรรมไทยจึงมีคุณค่าที่เราทุกคนจะต้องธำรงรักษาไว้สืบไปด้วยจิตสำนึกใน
ความเป็นไทย ดังที่ประภาศรี สีหอำไพ (2539: 15) ได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของ
"สำนึกความเป็นไทย" ไว้ว่า

...สำนึกความเป็นไทย หมายถึง ความรู้สึกในความเป็นไทย มีความผูกพัน
และภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของชาติไทย เมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่ห่างไกล
จากองค์ประกอบของความเป็นชาติ ได้แก่ ดินแดน ประชากร รัฐบาล และ
การปกครอง ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม อันสามารถทำให้ลืมความ
สัมพันธ์กับญาติพี่น้องในบ้านเกิดเมืองนอน เมื่อได้รับการโน้มน้าวใจจาก
หลักธรรมของพระพุทธศาสนาสามารถปลุกฝังให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจใน
เกียรติภูมิของประเทศไทย ซึ่งดำรงไว้ในความเป็นเอกราชและอธิปไตย มี
ความรู้สึกผูกพันต่อสถาบันเอกลักษณ์ของชาติไทย...

การสำนึกถึงคุณค่าของความเป็นไทย ไม่ได้มีเพียงคนไทยที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทย
เท่านั้น คนไทยบางส่วนที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ก็ยังคงรักษาความเป็นไทยไว้ ดังที่ พลตรี ม.ร.ว.
คึกฤทธิ์ ปราโมช (2503: 16) ได้กล่าวไว้ว่า

...ความเป็นคนไทยส่วนใหญ่ก็นั้นเกิดมาพร้อมกับคนไทย คือมีติดตัวมาแต่
กำเนิดโดยสายเลือด ความรู้สึกว่าเป็นคนไทยด้วยกันนั้น เป็นความรู้สึกที่

สูงสุด เป็นความรู้สึกที่ทำให้เสียสละต่อกันได้ เพราะเหตุที่เราถือว่า เราเป็น
ญาติกัน เป็นคนไทยด้วยกัน อย่างทุกวันนี้มีคนไทยไปอยู่ในอเมริกา คงความ
เป็นไทยไว้โดยสมบูรณ์...

อย่างไรก็ตาม คนไทยย่อมมีความผูกพันเกี่ยวข้องกับสิ่งซึ่งแสดงถึงความเป็นไทยทั้ง
สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมไทยที่สะท้อนความเป็น
ไทยได้อย่างเด่นชัด และควรค่าแก่การสืบทอดเอกลักษณ์ความเป็นไทยในด้านวัฒนธรรมให้กับ
เยาวชนไทยทุกคน จึงได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
(2542: 5) ในหมวด 1 มาตรา 6 ความว่า

...การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง
ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมใน
การดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข...

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542: 13-14) ยังได้ให้
ความสำคัญกับวัฒนธรรม ซึ่งปรากฏอยู่ในแนวทางการจัดการศึกษา หมวด 4 มาตรา 23 ที่ว่า

...การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการ
ศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการ
เรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง
...ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม...

แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าว
ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าสถาบันการศึกษา ควรจะต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อ
รักษาและสืบทอดวัฒนธรรมแก่เยาวชนไทย

สำหรับเยาวชนไทยที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทย การจัดการศึกษาเพื่อสืบทอดวัฒนธรรม
ไทยและส่งเสริมความเป็นไทย น่าจะกระทำได้หากทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน เพราะเยาวชนไทยจะ
ได้รับโอกาสดังกล่าวอย่างเต็มที่ ทั้งจากครอบครัว สถาบันการศึกษา และสังคมแวดล้อม แต่
สำหรับเยาวชนไทยอีกกลุ่มหนึ่งที่เติบโตและอาศัยอยู่ในต่างประเทศ ในวัฒนธรรมที่แตกต่างจาก
ไทย การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นไทย และสืบทอดวัฒนธรรมไทย จึงเป็นเรื่องที่

หน่วยงานภาครัฐ และพวกเราคนไทยทุกคนควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยโดยเฉพาะในมาตรา 46 ที่ว่า บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย , 2540: 13)

การสืบทอดความเป็นไทย จึงมีเซหน้าที่ของคนไทยในประเทศเท่านั้น แม้คนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้พยายามร่วมมือร่วมใจกันส่งเสริมความเป็นไทย และสืบทอดวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกา ซึ่งนับเป็นแหล่งที่มีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นชุมชนที่ยังคงพยายามสืบทอดวัฒนธรรมไทยและรักษาความเป็นไทยไว้ ดังที่ พลตรี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (2503: 37) ได้กล่าวไว้ว่า

...คนไทยเราเป็นคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง อยู่ในระบอบการเมือง อยู่ในบรรยากาศใด ๆ ก็ได้ โดยไม่เสียเอกลักษณ์ คือ ไม่เสียความเป็นไทย อย่างทุกวันนี้มีคนไทยไปอยู่ในอเมริกา โดยเฉพาะลอสแอนเจลิสเป็นแสน ๆ คน สิ่งแวดล้อมก็ไม่ตรงกับในประเทศไทย ระบอบการเมืองการปกครองทุกอย่างไม่ตรง แต่คนไทยแสนคนที่อยู่ในลอสแอนเจลิสหรือฮิคาโกเหล่านี้ คงความเป็นไทยไว้โดยสมบูรณ์ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อมหรือระบอบการเมืองการปกครองใด ๆ ทั้งสิ้น...

คนไทยในสหรัฐอเมริกา แม้จะอยู่ในสังคมที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างจากไทย แต่คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังคงดำเนินชีวิตแบบไทย และมีความผูกพันรักใคร่ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแบบไทย เช่นเดียวกับคนไทยบนผืนแผ่นดินไทย ดังที่ อุดม เขยกิจวงศ์ (2532: 3-4) กล่าวไว้ว่า

...แม้ว่าคนไทยในต่างแดนเหล่านั้นจะอยู่ท่ามกลางสังคมตะวันตกที่แปลกไปจากสังคมเดิมในเมืองไทย แต่ลักษณะการดำรงชีวิตของคนไทยก็ยังคงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างกันในครอบครัว มีความผูกพันซึ่งกันและกัน รวมทั้งยังคงไว้ซึ่งความอบอุ่นระหว่างสมาชิกในครอบครัว ระหว่างพ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย อยู่เสมอ นอกจากนี้คนไทยทุกรุ่นทุกวัย ต่างก็มีความผูกพันกับ

สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อยู่อย่างแนบแน่น คุณสมบัติที่เด่นชัด
ของคนไทยคือความสำนึกในความเป็นไทย การเป็นคนดีมีศีลธรรมและความ
จงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์...

เนื่องจากคนไทยต่างมีจิตสำนึกในความเป็นไทย และผูกพันกับแผ่นดินไทย ไม่ว่าจะอยู่
ณ ที่แห่งใดก็ยังจะสามารถที่จะรักษาความเป็นไทยไว้ได้ ดังที่ศิริวรรณ เจนการ (อ้างถึงใน
ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2540: 3) ได้กล่าวไว้ว่า... ความเป็นคนไทย มิได้เกิดขึ้นเพียงเพราะคนนั้น
เกิดและอยู่ประเทศไทยหรือโอนสัญชาติมาเป็นไทยหากแต่เกิดจากสำนึกแห่งความเป็นไทย
ร่วมกัน...

อิทธิ ดิษฐบรรจง (รองอธิบดีกรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ) ได้กล่าวไว้ในกา
บรรยายเรื่อง แนวทางการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยในต่างแดน เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2546
ณ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาว่า

...เด็กไทยในต่างประเทศเป็นตัวแทนของคนไทย เป็นทูตวัฒนธรรมระดับ
ประชาชน การสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นการสอนการทูตระดับ
ประชาชน ถ้าประชาชนเข้าใจ หากมีปัญหาเล็กน้อยก็แก้ไขได้...

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า คนไทยในต่างประเทศ เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการช่วย
สืบทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยที่เราไม่ควรละเลยหรือมองข้ามไป ตรงกันข้ามควรช่วยกัน
ส่งเสริมและสนับสนุนให้เขาเหล่านั้นเห็นคุณค่า และร่วมกันธำรงรักษาความเป็นไทยต่อไป

สำหรับคนไทยในสหรัฐอเมริกา ยังคงมีความรักและผูกพันต่อชาติไทย และสำนึกในความ
เป็นไทยจึงมีการรวมกลุ่ม เป็นชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกา และด้วยความศรัทธา และยึดมั่นใน
พระพุทธศาสนา โดยยังคงมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นที่รวมกิจกรรม
และพิธีกรรมทางศาสนา ตลอดจนงานการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ

ในการปลูกฝังความเป็นไทยให้แก่เยาวชนไทยในสหรัฐอเมริกานั้น พระธรรมราชา นูวัตร
(กมล โกวิท, 2534: 78) ได้กล่าวไว้ว่า

...ความเป็นไทยอยู่ที่ตรงไหน ก็อยู่ที่วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี คนไทยรักสนุก ครึกครื้น จึงต้องมีการละเล่น ดนตรีไทย วัดไทยจึงมีทุกรูปแบบ ทั้งกรรมฐาน กลองยาว อังกะลุง ครอบทั้งภาคมนุษย์ สวรรค์ นิพพาน เด็กจึงเก็บภาษาไทยได้ บางคนถึงกับไปบังคับพ่อฝรั่งให้พูดภาษาไทยด้วย อเมริกาเป็นประเทศที่ไม่ปิดกั้นเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณี ถือว่าทุกชาติเป็นอเมริกันหมด ประเพณีไทยจึงเป็นกิจกรรมการแสดงที่เสริมสร้างความเป็นไทยได้ เป็นกิจกรรมพิธีการที่รักษาความเป็นไทยไว้ การปลูกฝังความเป็นไทย จึงมิใช่สอนภาษาไทยเท่านั้น วัดจะอยู่ได้ ต้องสร้างเด็กไทยมาแทนคนไทยรุ่นเราในวันนี้ วันข้างหน้า ต้องปลูกฝังไว้ตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ วัดจะอยู่ได้ต้องสร้างเด็กมาแทนคนไทยในวันข้างหน้า...

ในเรื่องของความสนใจ ในการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา พระราชธรรมวิเทศ (อมรรุณฺโณ อมโร) เจ้าอาวาสวัดไทยลอสแอนเจลิส องค์ปัจจุบัน ได้กล่าวไว้ในการบรรยายในงานปฐมนิเทศศรฺุอาสาศาสตร์โครงการสอนภาษาไทย และวัฒนธรรมไทย ในต่างประเทศ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2547 ไว้ว่า

...เด็กไทยสนใจที่จะศึกษาภาษาไทย และศิลปวัฒนธรรมไทย ไม่ว่าจะพ่อแม่เป็นไทย หรือพ่อแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนต่างชาติ เด็กส่วนใหญ่ก็จะมาศึกษาหาความรู้ที่วัดไทย...

สำหรับคนไทยที่ย้ายถิ่นไปอาศัยอยู่ในต่างแดนในขณะที่โตเป็นผู้ใหญ่แล้วได้รับการศึกษาจากเมืองไทยไประดับหนึ่ง หรือจบการศึกษาจากเมืองไทยก่อนแล้ว มักจะไม่มีปัญหาในการใช้ภาษาทั้งภาษาไทยที่เป็นภาษาเดิมของตน หรือภาษาอื่นที่ตนเองต้องใช้ในการศึกษาหรือประกอบอาชีพก็ตาม เพราะพื้นฐานความรู้ในภาษาไทยที่มีอยู่มากพอที่จะไม่ทำให้ลืมภาษาไทยได้ ในขณะที่เดียวกันก็มีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ ได้อีก แต่เด็กไทยที่เกิดในต่างแดนมักจะประสบปัญหาที่สำคัญคือ การขาดความรู้และความสำนึกในความเป็นไทย ไม่สามารถใช้ทักษะภาษาไทยในการสื่อความหมายได้ เด็กไทยที่เกิดและเติบโตในต่างแดนอาจจะฟังและพูดภาษาไทยได้บ้าง แต่ส่วนใหญ่ก็จะไม่สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้ การอบรมเลี้ยงดู และการขาดทักษะทางภาษาไทย ทำให้เด็กไทยในต่างแดนขาดความเข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมไทย ขาดความรู้สึกลึกซึ้งพันธุใกล้ชิดกับประเทศไทย เด็กไทยเหล่านี้จะมีลักษณะเป็นเด็กสองภาษา และสองสัญชาติ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กไทยในต่างแดนประสบกับความลำบากในการปรับตัว ใน

ครอบครัวคนไทยในต่างแดนที่มีบุตรธิดาเกิดในต่างแดนนั้น แม้ว่าบุตรธิดาของตนจะมีสัญชาติเป็นคนของประเทศนั้น ๆ แต่โดยแท้จริงแล้วส่วนลึกของจิตใจของคนไทยทุกคนในต่างแดนก็ยังคงระลึกเสมอว่าตนเองเป็นคนไทย ชาติไทยเป็นชาติที่มีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนชาติอื่น ตลอดจนยังคงมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อยู่ตลอดเวลา คนไทยเหล่านี้จึงมุ่งหวังให้บุตรธิดาของตนยังคงสืบต่อเอกลักษณ์ความเป็นคนไทย สืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่งดงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไป (อุดม เขยกิจวงศ์, 2532:10-11)

เด็กไทยเป็นกำลังสำคัญของชุมชนไทย เป็นตัวแทนของคนไทยที่จะสืบทอดความเป็นคนไทยในดินแดนที่ห่างไกลบ้านเกิดเมืองนอนของบรรพบุรุษ ควรส่งเสริมและรักษาเด็กไทยให้อยู่คู่กับวัดไทย มีกิจกรรมร่วมกับบิดามารดาให้คุ้นเคยกับวัด เรียนรู้ภาษาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย รู้จักการกราบไหว้ มีสัมมาคารวะ โรงเรียนวัดไทยจึงเป็นศูนย์รวมที่มีระบบ มีการเรียนการสอนอย่างเป็นมาตรฐานตามหลักสูตร มีเทคนิคการสอนและการใช้อุปกรณ์ที่ทันสมัย ทำให้เรียนสนุกสนาน ปลุกสำนึกความเป็นไทยให้สมบูรณ์ขึ้นตามลำดับ วัดไทยประกอบด้วยประชาคมคือ พระสงฆ์ ผู้ปกครอง นักเรียน ครู และพุทธศาสนิกชนที่มารับการอบรมบ่มธรรม ดำเนินวิถีชีวิตแบบไทย (ประภาศรี สีหอำไพ, 2539 : 4)

วัดไทยในสหรัฐอเมริกา จึงนับเป็นแหล่งความรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้ลูกหลานไทยในต่างแดนมีความคุ้นเคยกับประเพณีและวัฒนธรรมไทย และภาคภูมิใจในความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น ดังที่พระธรรมราชานุวัตร (กมล โกวิท, 2534: 78) ได้กล่าวถึงจุดเริ่มต้นของการสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนวัดไทยในสหรัฐอเมริกาไว้ว่า

...การริเริ่มสอนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยนั้น มีแรงบันดาลใจเมื่อเห็นคนอิสราเอล ซึ่งมีประชากรเพียง 5-6 ล้านคน แต่ทำไมจึงเก่งกล้าสามารถนัก เมื่อเริ่มเปิดสอนก็พบปัญหาเหมือนลูกจีนในเมืองไทยไม่เรียนภาษาจีน เพราะอายุว่าคนจะเห็นว่าเป็นลูกเจ๊ก คนไทยในอเมริกา ก็เหมือนกะเหรี่ยง เด็กไม่ยอมเรียนรู้ภาษาไทย เพราะเป็นกะเหรี่ยง ต้องพูดภาษาอเมริกัน จึงได้ติดต่อมายังคณะครู ศาสตราจารย์ฟาลงกรณมหาวิทยาลัยได้นักการศึกษาที่ชำนาญ ปัญหาก็ลดไป...

ปัจจุบัน ชุมชนไทยในสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส ได้รับการยอมรับจากประชาคมสหรัฐอเมริกาโดยได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์จากสภานครลอสแอนเจลิส

แบ่งนครลอสแอนเจลิส แคลิฟอร์เนียฝั่งตะวันตกให้เป็นเขตไทยทาวน์ เช่นเดียวกับชนชาติเอเชียอื่น ๆ เช่น จีน ญี่ปุ่น ที่มี “ทาวน์” ของตัวเอง นับเป็นการสร้างประวัติศาสตร์ของชุมชนไทยในเขตนครลอสแอนเจลิส ซึ่งนับเป็น “ไทยทาวน์แห่งแรกในสหรัฐอเมริกา” ([http:// www. thaitownusa. com](http://www.thaitownusa.com))

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวไทยส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีความรักและผูกพันกับประเทศไทย และยึดมั่นในการรักษาความเป็นไทยเอาไว้ แต่เราก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า คนไทยบางส่วน โดยเฉพาะเยาวชนไทยรุ่นใหม่ที่เกิดในประเทศสหรัฐอเมริกาบางคนอาจไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของการรักษาความเป็นไทย ดังที่ อิศรา สุนทรวัฒน์ (2547) ได้กล่าวไว้ใน การบรรยายเรื่อง ชีวิตไทยในวัฒนธรรมอเมริกา เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2547 ว่า

...เด็กไทยบางคน หน้าตาไทย หัวใจเป็นฝรั่ง เพราะอยู่ในสิ่งแวดล้อม เพื่อนฝูง ลือ เป็นอเมริกัน ไม่ appreciate ความเป็นไทย ถ้าให้ความรู้ความเข้าใจ ทำให้เห็นความเป็นไทยมากขึ้น appreciate มากขึ้น เป็นสิ่งที่ดีที่สุด...

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ แนวคิดของ ม.ร.ว.จักรกรดี จิตรพงศ์ อดีตปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (2547) ที่กล่าวไว้ในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมสัญจรในสถาบันการศึกษา งานเทศกาลนานาชาติ นครฮิวส์ตัน รัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ว่า

...การแทรกหลักสูตรวัฒนธรรมของไทย เพียงระยะสั้นๆแต่สามารถดึงเด็กที่จะโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตให้ ประทับใจ และมีความทรงจำที่ดีเกี่ยวกับความเป็นไทย ... เพียง 1 ใน 100 ก็เพียงพอแล้ว...

ด้วยเหตุที่ชาวไทยในต่างประเทศ นับเป็นตัวแทนของชาวไทยในการที่จะช่วยรักษาความเป็นไทย สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม และเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้ปรากฏแก่สายตาของชาวต่างประเทศ รวมทั้งเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปลูกฝัง ความรัก ความศรัทธา และสร้างจิตสำนึกในความเป็นไทยแก่เยาวชนไทยในต่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ผู้วิจัยในฐานะนักพัฒนศึกษาที่ตระหนักถึงคุณค่าของการสืบทอดความเป็นไทยในต่างประเทศให้คงอยู่ ตลอดจนเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงการต่างประเทศที่ถือว่า ชาวไทยในต่างประเทศเปรียบเสมือนทูตวัฒนธรรมที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่และสืบทอดความเป็นไทย และเนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีชาวไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และยังมีการสืบ

ทอดความเป็นไทยอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์เรื่อง ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบ
ทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพื่อศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการ
การสืบทอดความเป็นไทยและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยใน
สหรัฐอเมริกา บทบาทของการศึกษาที่มีต่อการสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา
บทบาทของวัดไทย ชุมชนไทย และหน่วยงานทางการศึกษาที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา
และสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในสหรัฐอเมริกา รวมทั้งนำเสนอยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อ
สืบทอดความเป็นไทยในสหรัฐอเมริกา สำหรับเป็นแบบอย่างและแนวทางในการพัฒนาการศึกษา
เพื่อความเป็นไทยของเยาวชนไทยทั้งในประเทศและต่างประเทศสืบต่อไป

2. คำถามการวิจัย

1. การรับรู้เกี่ยวกับความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างไร
2. บทบาทของการศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา
เป็นอย่างไร
3. ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา
ควรเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การสืบทอดความเป็นไทยตามการรับรู้ของชาวไทยในประเทศ
สหรัฐอเมริกา
2. เพื่อศึกษาบทบาทของการศึกษาที่มีต่อการสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยใน
ประเทศสหรัฐอเมริกา
3. เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศ
สหรัฐอเมริกา

4. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการวางแผน กำหนดเป้าหมาย วิธีการปฏิบัติ
ปรับปรุงและสร้างสรรค์ให้เกิดความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้

การสืบทอด หมายถึง การจัดตั้งแวดล้อม และแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่คนรุ่นก่อนจัดกระบวนการและกิจกรรม เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณี และสร้างคุณค่าความเป็นไทยร่วมกันให้แก่คนรุ่นต่อไป

ความเป็นไทย หมายถึง จิตสำนึกในเชื้อชาติและวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ ที่ผูกพันกับความเป็นชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่เป็นสถาบันหลักของชาติไทย และมีความสัมพันธ์กันเป็นกลุ่มชุมชนไทยร่วมกัน มีเอกลักษณ์เด่น แสดงว่าเป็นผู้ที่มีเชื้อชาติไทย

ชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา หมายถึง คนไทยที่อพยพเข้ามาอาศัยพักพิงอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และยังมีวิถีชีวิตแบบไทยที่ผูกพันกับวัฒนธรรมไทย และสถาบันพระพุทธศาสนา ในงานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะชาวไทยในชุมชนไทย นครลอสแอนเจลิส และนครชิคาโก ที่เป็นชุมชนไทยไทยขนาดใหญ่ที่สุดและรองลงมา

5. ขอบเขตของการวิจัย

เลือกศึกษาชุมชนไทย และโรงเรียนวัดไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเลือกที่จะศึกษาจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

1. ชุมชนไทยในนครลอสแอนเจลิส
2. ชุมชนไทยในนครชิคาโก

โดยพิจารณากำหนดเกณฑ์การเลือกชุมชน เพื่อให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ คือ

1. เป็นพื้นที่ชุมชนที่มีการสืบทอดความเป็นไทย
2. เป็นพื้นที่ซึ่งมีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก
3. เป็นพื้นที่ชุมชนที่มีการตั้งโรงเรียนวัดไทยสืบทอดมาไม่น้อยกว่า 20 ปี

6. วิธีดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์การสืบทอดความเป็นไทยตามการรับรู้ของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา

ใช้วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral history) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การศึกษาบทบาทของการศึกษาที่มีต่อการสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา

ใช้วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral history) การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยภาคสนาม(Field Research)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การนำเสนอยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา

ใช้วิธีการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการนำเสนอยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจพิจารณา

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา
2. ได้ทราบบทบาทของการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อการสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา
3. ได้ต้นแบบยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบทอดความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา